

MESUR LLYWODRAETH LEOL (CYMRU) 2011

EXPLANATORY NOTES

CYFLWYNIAD

1. Mae'r Nodiadau Esboniadol hyn yn ymwneud â Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 fel y'i pasiwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ar 15 Mawrth 2011 ac y'i cymeradwywyd gan Ei Mawrhydi yn y Cyfrin Gyngor ar 10 Mai 2011.
2. Maent wedi eu llunio gan Adran Cyfiawnder Cymdeithasol a Llywodraeth Leol Llywodraeth Cynulliad Cymru er mwyn cynorthwyo'r sawl sy'n darllen y Mesur arfaethedig a helpu i lywio dadl arno. Nid ydynt yn ffurfio rhan o'r Mesur drafft nac wedi eu hategu gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru.
3. Dylid darllen y Nodiadau Esboniadol ar y cyd â'r Mesur arfaethedig. Nid ydynt, ac ni fwriedir iddynt fod, yn ddisgrifiad cynhwysfawr o'r Mesur. Felly, os nad yw'n ymddangos bod angen unrhyw esboniad neu sylw ar adran neu ran o adran, nis rhoddir.
4. Mae 10 rhan i'r nodiadau esboniadol:
 - Rhannau 1-2 – Cryfhau democratiaeth leol; Absenoldeb teuluol ar gyfer aelodau awdurdodau lleol;
 - Rhannau 3-5 – Trefniadau llywodraethu, newidiadau i drefniadau gweithrediaeth a'r broses o gyflawni swyddogaethau gan bwyllgorau a chynghorwyr;
 - Rhan 6 – Trosolwg a Chraffu;
 - Rhan 7 – Cymunedau a chynghorau cymuned;
 - Rhan 8 – Aelodau: Taliadau a Phensiynau;
 - Rhan 9 – Cydlafurio a Chyfuno;
 - Rhan 10 – Cyffredinol.
5. Mae'r pwerau i wneud Mesur o'r fath wedi eu cynnwys ym Materion 12.1 a 12.5 i 12.17 o Atodlen 5 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006.
6. Defnyddir y termau a ganlyn yn y Nodiadau hyn:
 - Comisiwn Cymru – Comisiwn Ffiniau Llywodraeth Leol i Gymru
 - Cyngor cymuned - i gyfeirio at gyngor cymuned neu gyngor tref yng Nghymru
 - Deddf 1972 – Deddf Llywodraeth Leol 1972
 - Deddf 2000 – Deddf Llywodraeth Leol 2000
 - Mesur 2009 – Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009
 - Prif gyngor - i gyfeirio at gyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol yng Nghymru